

Podcastreeks Muiderslot tussen je oren, reeks Podium

Aflevering #7: Oudste podium van Nederland

(Opgenomen in de Ridderzaal)

[Er klinkt geluid van de soundscapes op de achtergrond]

Soumaya: Ja mensen vinden het heel bijzonder, soms ook wel magisch. Dat heb ik ook wel eens gehoord. Dat was toen we optraden in de tuinen. Nou ja, dat is ook een best wel een magische plek natuurlijk. En als je gewoon hele goede muziek hebt, hele nieuwe ervaringen kan bieden, dan kan het best wel magisch worden op zo'n plek.

Voice over Roos: Welkom bij Muiderslot [er klinkt geluid van een deur die opengaat] tussen je oren [er klinkt geluid van een deur die in het slot valt].

[Er klinkt geluid van achtergrondmuziek]

Voice over Roos: Ik ben Roos, en in deze podcast neem ik jou en je oren mee door de geschiedenis van het Muiderslot. Ik zit in de Ridderzaal, waar al eeuwenlang kunstenaars en wetenschappers bij elkaar komen. Een traditie die start in de 17^e eeuw, wanneer kasteelbewoner en schrijver P.C. Hooft zijn hooggeplaatste vrienden als Vondel en Bredero uitnodigt op zijn kasteel. Deze illustere en besloten vriendenclub werd later bekend als de Muiderkring.

Ook vandaag de dag is het Muiderslot nog steeds in gebruik als podium. Een plek voor muziek, theater, dans en meer, maar wel met een meer open karakter. Toegankelijk voor publiek, en niet meer zo exclusief als de bijeenkomsten van Hooft en zijn hoge piefen.

Roos: Wat betekent deze Ridderzaal voor een artiest, zeg maar?

Soumaya: Ik denk dat het voor elke artiest anders is natuurlijk, maar ik denk dat het voor de meeste artiesten ongewoon is om hier op te treden, dus specifiek in de Ridderzaal.

Voice over Roos: Een van de initiatieven die eind 2019 is ontstaan, is het MeeMaakPodium, waarbij nieuwe makers optreden bij het Muiderslot: het oudste podium van Nederland. Dankzij een bijdrage van het Fonds voor Cultuurparticipatie

kon dit initiatief starten. Ook in coronatijd waren er optredens, die online werden gedeeld met het publiek. Het MeeMaakPodium is inmiddels omgedoopt tot Hooftpodium, met een T als verwijzing naar P.C. Hooft. Het uitnodigen van creatieve geesten op deze bijzondere plek is een oude traditie. Maar zoals dat gelukkig met de meeste tradities gaat, veranderen die met hun tijd mee. Je hoeft niet meer een statige vriend of een gearriveerd kunstenaar te zijn om hier te mogen optreden. Sterker nog, het Hooftpodium probeert juist zo inclusief mogelijk te zijn, en brengt makers van diverse achtergronden en culturen bij elkaar om te doen wat hier al zo lang wordt gedaan: optreden.

Soumaya: en ik denk dat je dat als artiest zelf ook heel erg voelt, je smelt denk ik een beetje samen met deze omgeving.

Voice over Roos: Mooi om te zien hoe die traditie wordt voortgezet. Ik ga erover in gesprek met Soumaya Bazi, zij is betrokken bij het Hooftpodium. Soumaya is zelf schrijver, dichter en zet zich in voor een eerlijkere en inclusievere wereld.

[Achtergrondmuziek vaagt weg]

Roos: Wat was jouw rol binnen het Hooftpodium?

Soumaya: Mijn rol binnen het Hooftpodium... Het begon met optreden. De eerste keer dat ik hier optrad was op een hele mooie zomerdag. De zon scheen, het was heel groen, we zaten in de tuinen en het Amsterdamse Andalusisch Orkest was er ook bij. En ik droeg toen voor. En het ging super goed, het was heel mooi. En vanaf toen is het ook overgegaan naar het presenteren van het Hooftpodium. Dus mijn rol is eigenlijk onderdeel zijn van het podium, en daarnaast presenteer ik het ook wel eens.

Roos: Ja, dus en als artiest én in gesprek met andere artiesten.

Soumaya: Ja.

Roos: En wat is volgens jou zo leuk of bijzonder aan dit podium? Of vind je het eigenlijk bijzonder, dat vul ik nu in...

[Er klinkt gelach van beide]

Soumaya: Ja, ik vind het Hooftpodium ontzettend ambitieus, maar ook heel bijzonder omdat de locatie eigenlijk al genoeg zegt. De geschiedenis van het Muiderslot. Het zit al in de geschiedenis en de traditie dat artiesten hier samenkomen om hun kunsten met elkaar te delen. En het is gewoon ontzettend bijzonder dat dat nog steeds gebeurt. Maar wat ik heel vet vind is dat het museum echt met zijn tijd meegaat.

Roos: En in wat voor zin met tijd meegaan bedoel je?

Soumaya: Nou ja, zoals je volgens mij al hebt gementioned, is dat het best wel een elitaire groep was die hier dan samenkwam. Dat waren dan de vrienden van P.C. Hooft en die kwamen van heinde en verre maar het was toch een bepaalde laag van de samenleving. En wat je nu heel erg ziet is dat het museum heel erg haar best doet om dat juist te doorbreken. Dus ze gaan wel verder met de traditie, maar dan op een vernieuwende manier geven ze daar nu vorm aan. En ja, dat vind ik zelf heel bijzonder, want niet elk museum is daar zo erg mee bezig.

Roos: En voelt het voor jou ook echt als het voortzetten van een traditie?

Soumaya: Voor mij persoonlijk niet per se, omdat ik me niet echt verbonden voel met de geschiedenis van het Muiderslot. Maar ik voel wel heel erg dat het wel gaat om het voortzetten van een traditie inderdaad. De naam zegt het al: het Hooftpodium refereert ergens naar. Het is wel duidelijk dat het ergens vandaan komt, dat het niet iets is dat 'from scratch' is bedacht ofzo. Dus dat voel ik wel. Maar persoonlijk heb ik niet het idee dat ik een traditie voortzet.

Roos: Heb jij zelf wel iets met tradities?

Soumaya: Ja, zeker. Nou ja, wat betreft feestdagen: ik vier zelf niet per se Kerst ofzo, maar wel spirituele maand Ramadan bijvoorbeeld, dat is een traditie waar ik mee ben opgegroeid. En ja, dat is iets dat ik elk jaar heb meegemaakt en waar ik ook een poosje van dacht: 'Nou ja, ik voel daar helemaal niets voor, dat is niets voor mij'. Maar op latere leeftijd heb ik daar toch zelf betekenis aangegeven, waardoor het mijn traditie werd, is geworden, voor mijn persoonlijk leven. Tradities zijn heel vaak iets wat van buitenaf opgelegd wordt. Van: dit is hoe we het doen. Maar ik heb ook ontdekt dat je tradities ook echt eigen kunt maken. Zodat je als een soort van... iemand die boetseert, hoe noem je dat ook alweer?

Roos: Een kunstenaar?

Soumaya: Mooie referentie [er klinkt gelach van beide], dat wilde ik niet zeggen, maar nu je het zegt: ja, eigenlijk wel, dat heb je heel mooi gezegd. Als een kunstenaar maak je je eigen kunst van een traditie, want dat kan ook.

Roos: Ja, en voelt het voor jou dan ook, nu je hier zo vaak op het Muiderslot bent, alsof je die traditie wel eigen aan het maken bent ofzo?

Soumaya: Ja, nu je het zegt, ik heb er zelf nog niet zo over nagedacht, maar zo voelt het eigenlijk wel een beetje ja. Want ik heb niet het gevoel dat ik hier ben om iemand anders kunstwerk te etaleren ofzo. Als ik hier ben heb ik wel het gevoel van: Oh ja, ik ben hier echt als mezelf en ik geef wat ik heb. En dat geldt dan voor elke kunstenaar die hier dan komt optreden.

Roos: Ja, want wat hoop je met jouw skills bij te dragen aan dat Hooftpodium?

Soumaya: Ja, dat het een veel mooiere representatie is van Nederland eigenlijk. Van ons allemaal. En dat het gewoon laagdrempelig is, dat meerdere mensen zich erin herkennen. Dat meerdere mensen zich verbonden voelen met deze plek. En als

je meer verbinding hebt, dan kan je ook veel mooiere dingen maken samen. Dus op universeel niveau word je daar alleen maar rijker van.

Roos: En kende jij het Muiderslot eigenlijk al voordat jij hier terecht kwam?

Soumaya: Ja.

Roos: Dat wel?

Soumaya: Ja, zeker.

Roos: Dus voelde je dan toch een soort band met de plek?

Soumaya: Ja, ja want ik heb een kernherinnering als kind dat hier heeft plaatsgevonden. Want in groep 5 ging ik met de basisschool op bezoek bij het Muiderslot. En ik kan me nog heel goed herinneren dat ik het kasteel heel interessant vond als achtjarig meisje, maar wat ik nog interessanter vond: hierbuiten heb je een soort arena, nou ja, geen arena maar hoe heet dat...

Roos: Ja, ik snap wat je bedoelt, waar de riddergevechten werden gehouden...

Soumaya: Ja, een soort Colosseumpje à la Muiden. En ik kan me nog heel goed herinneren dat we daar met al die kinderen op die tribune zaten en dat er een vrouw een presentatie deed en ik weet nog dat ze hoogzwanger was. En ze had een uil op haar arm. Een hele grote uil. En daar vertelde ze gewoon over. Volgens mij heeft dat ook te maken met de geschiedenis van het kasteel. En toen vroeg ze: Wie wil deze uil op z'n hand vasthebben? En ik weet nog dat mijn vinger echt de lucht in schoot van: Ja! Ik wil dat doen. Want ik hou gewoon heel erg van dieren, toen al helemaal. En toen werd ik uitgekozen. Dus ik was vol zelfvertrouwen en enthousiasme naar beneden gelopen om die uil op mijn arm te zetten. En toen kreeg ik die vogel op mijn arm en ik zakte gewoon bijna op de grond, want dat ding was zo zwaar! Ik had dat ook niet verwacht. Volgens mij woog ik evenveel als die vogel zelf toen. En dat is me altijd bijgebleven. Dus ik associeer het Muiderslot altijd met een uil.

Roos: En kwam dat toen ook weer boven toen je hier zo veel jaren later terugkwam?

Soumaya: Ja, zeker. Het voelde heel vertrouwd meteen en ik checkte meteen dat stukje, ik weet nog steeds niet hoe het heet, tribune, en ik ben toen daar doorheen gelopen toen ik even vrij was. En toen was ik even terug in de tijd.

Roos: Even een nostalgische herinnering.

Soumaya: Ja, dus dat was wel leuk.

Roos: En als presentator heb je hier ook veel met andere artiesten te maken gehad. Merk je dat die historische plek ook iets met hen doet?

Soumaya: Nou wat ik zelf heel mooi vind om te zien is hoe elke artiest toch z'n eigen associatie weet te maken met deze plek. Dus elke artiest kan z'n kunst verbinden met deze plek. Toen ik voor de eerste keer hier kwam optreden, dat was dus samen met het Amsterdams Andalusisch Orkest, en het Amsterdams Andalusisch Orkest maakt middeleeuwse muziek. Andalusische muziek is middeleeuws. Dus dat gaat over de tijd van Almohaden enzo. Dus Zuid-Spanje en Noord-Marokko, dat gebied. En toen ik ze daar zag optreden in die tuinen, het was gewoon alsof dat zo hoorde bijna. Het klopte gewoon, die hele setting, de muziek, de muzikanten, zelfs hun instrumenten. De luit, dat is een middeleeuws instrument.

Roos: Ja die zien we hier genoeg afgebeeld om ons heen.

Soumaya: Inderdaad, ja. Dus dat was heel grappig om te zien. Je denkt misschien in eerste instantie van: dat heeft niet zo veel met elkaar te maken. Het zijn andere werelden. Maar als je ze dan toch bij elkaar zet dan blijkt ineens dat er heel veel overeenkomsten zijn.

Roos: Mooi hoe alles dan op z'n plek valt ofzo.

Soumaya: Ja, maar letterlijk op z'n plek valt. Op deze plek.

Roos: Ja. Nou nu was die Muiderkring in de 17^e eeuw niet heel inclusief, tenminste, het komt bij mij wel over als een vrij elitaire besloten groep.

Soumaya: Ja, met voornamelijk mannen.

Roos: Voornamelijk, ja. Maar we gaan het straks ook over een vrouw hebben die daarin zat. Maar, die besloten groep, hoe pakken jullie dat nu aan met het organiseren van dit podium?

Soumaya: Ja, nou ja, ik zelf organiseer het dus niet, maar een collega van mij, Fatma Bulaz, zij is programmamaker bij het Muiderslot. En zo heb ik haar ook leren kennen. Via via heeft zij mij toen gevraagd om hier te komen optreden. En wat ik haar zie doen: ik zie haar heel erg haar best doen om bepaalde netwerken aan te boren die je hier niet zo 1 2 3 zou tegenkomen. En ja, haar netwerken die gaan echt alle kanten op. En die nodigt ze ook echt uit hier. Dus ik zie haar heel erg haar best doen, natuurlijk ook samen met het Muiderslot, met haar vorige collega Gonca Yalciner, om gewoon bepaalde netwerken aan te boren die niet zo snel zouden zijn uitgenodigd in die tijd of die ook niet uit zichzelf hier naartoe zouden komen per se.

Roos: Ja, maar mooi om te zien hoe die traditie er is maar ook wordt aangepast en met zijn tijd meegaat. En in dat straatje past het volgende stukje over Maria Tesselschade, want er waren wel degelijk vrouwen hier.

[Er klinkt achtergrondmuziek]

Voice over Roos: Eén van de vaste genodigden van de Muiderkring is Maria Tesselschade Roemers Visscher. Een hele mond vol. Ze is geboren op 25 maart 1594. Een opvallende verschijning tussen de groep statige mannen, maar Maria is dan zeker geen gemiddelde vrouw in haar tijd. Haar vader is Roemer Visscher, een welvarend koopman en dichter. Hij zorgt ervoor dat Tesselschade en haar zus, Anna, al op vroege leeftijd met de crème de la crème van de Nederlandse schrijverswereld in contact komen. Haar naam dankt Tesselschade aan een scheepsramp bij Texel, haar vader verloor daar 44 schepen. Haar naam moet haar eraan herinneren, dat al het aardse bezit vergankelijk is. Je zal er maar dagelijks aan terugdenken.

Maria bezit enorm veel talent. Dat we bevestigt zien in de brievenuitwisseling tussen onder andere P.C. Hooft en Constantijn Huygens. Niet de minsten om complimenten van te krijgen. Zo is ze bijzonder muzikaal, kan mooi schrijven, spreekt meerdere talen, kan prachtig glas graveren én ze is scherp in discussie. De bewondering van deze statige mannen slaat zelfs over in liefde. Maar Maria wijst meerdere huwelijksaanzoeken binnen de Muiderkring af, wat haar stiekem nog stoerder en intrigerender maakt. Daar bovenop bekeert ze zich tot het katholieke geloof, wat in die tijd in Holland zeker niet voor de hand ligt. De precieze reden hiervoor is niet bekend, maar het wordt haar door haar vrienden in de Muiderkring in ieder geval niet in dank afgenomen. Maar ze wordt wel gerespecteerd met haar standvastigheid en haar motto: 'Elk zijn baron'. Dat 'Ieder zijn eigen keuze' betekent. Op mij komt ze over als een bijzondere eigenzinnige vrouw, die zeker niet onderdeed voor de beroemde mannelijke leden van de Muiderkring.

Je kunt Maria nog terugvinden op verschillende schilderijen in de Ridderzaal van het Muiderslot. Ook staat er een standbeeld van haar in de kasteeltuin.

[De achtergrondmuziek vervaagt]

Roos: Voel jij je verwant met zo'n vrouw als Maria Tesselschade?

Soumaya: Nou ik moet zeggen dat ik me sowieso verbonden voel met elke vrouw die een soort uitzondering op de regel is, of tenminste, de uitzondering tussen aanhalingstekens in een mannenwereld. Ja, Maria Tesselschade was natuurlijk wel van een andere, hoe zeg je dat, achtergrond. Want ook al was ze vrouw, ze zat natuurlijk wel in de hogere kringen. Ze had veel makkelijker toegang tot bepaalde groepen. Maar ik voel me zeker wel verbonden met iemand zoals zij. Ze heeft gewoon, om het op z'n Amsterdams te zeggen, gewoon schijt. En ze liet zich niet omverpraten of zoiets. Ik neem aan dat ze heel erg geloofde in haar kunnen en in wat ze te bieden had in haar talenten en ze liet niemand daarvoor in de weg staan. En daar heb ik wel heel veel respect voor en daar voel ik me zeker verbonden mee.

Roos: Dat herken je wel?

Soumaya: Dat herken ik wel, ja.

Roos: Ja? Leg eens uit?

Soumaya: Ik heb vaak gehoord dat ik zelf best wel eigenzinnig kan zijn, of heel eigenwijs. Ook als kind. Als ik graag iets wilde en dat met heel m'n hart, of dat nou was op muziekles of ergens naartoe of schrijver worden of what ever, dan kon ik daar wel echt heel erg in doordrammen. Als ik daar echt in geloofde van: dit hoort bij mij, of ik moet dit doen. En dat is nooit veranderd. Hoe moeilijk bepaalde obstakels ook kunnen zijn, want je zit toch nog steeds in een patriarchale samenleving. Natuurlijk wel heel anders dan hoe het was in de 17^e/16^e eeuw, maar nog steeds wel een soort van ruïne van wat er toen was. En daar ben ik nog steeds mee in gevecht. Ja, eigenlijk wel. Mee aan het strijden eigenlijk. Net als zij toen.

Roos: En dat eigenzinnige dat je net noemde, vaak hebben bepaalde vormen van kunst zoals dans of theater toch een bepaald stigma aan zich kleven, dat het voor hele vrije, kunstzinnige, eigenzinnige types misschien wel is.

Soumaya: Ja, voor rare mensen ofzo.

Roos: Ja, niet dat ik dat vind, maar je hoort dat wel. Heb jij daar ook mee te maken?

Soumaya: Ja, nu niet meer. Maar vroeger wel. Ik was bijvoorbeeld op school ook een van de weinigen die het superleuk vond om naar musea te gaan. Die echt alle informatie opslurpte. Terwijl andere kinderen echt zo zaten van: dit is echt kapot saai. Ik wil dit niet. Ik dacht van: jawel, ga door met vertellen. En heel veel vragen stellen, en hoe werkt dit en dit. Of met toneelles, dat ik mezelf dan heel erg kon verliezen in een rol. Terwijl voor andere kinderen was het, ja, even leuk om te doen en that's is. En soms kunnen kinderen dat raar van vinden, van: Oh je bent echt raar, waarom doe je zo, doe normaal la la la. Dus in die zin heeft het een bepaald stigma, maar dat boeit mij eigenlijk niet zo veel.

Roos: Nee, heel goed [lachend]. En hoe proberen jullie met het Hooftpodium een zo'n breed mogelijk publiek aan te spreken?

Soumaya: Door de artiesten, door de mensen die je vraagt om op te treden. Want die hebben weer een eigen publiek. En hoe meer, hoe diverser jouw artiesten zijn in wat ze doen en in wie ze zijn, in hun verhalen, hoe meer mensen je kan aanspreken. En dan krijg je vanzelf een veel breder publiek.

Roos: Ja, dus ook door hun achterban mee te nemen.

Soumaya: Ja, en die achterban steken elkaar ook aan. Het is ook echt een uitwisseling.

Roos: Ja, want ik kan me ook wel voorstellen dat het Muiderslot andere bezoekers trekt dan andere, 'normale' podia. Is dat zo denk je?

Soumaya: Ja, zeker.

Roos: Of heb je dat gezien toen je in de zaal rondkeek?

Soumaya: Ik zie wel dat het publiek wel langzaam wordt verrijkt.

Roos: Ja daar draagt zo'n Hooftpodium natuurlijk aan bij, en hoe dat dan weer mengt met de achterban van artiesten...

Soumaya: Precies, ja.

Roos: En wat voor reacties komen er vanuit het publiek tijdens zo'n Hooftpodium?

Soumaya: Ja, mensen vinden het heel bijzonder. Soms ook wel magisch, dat heb ik ook wel eens gehoord. Dat was toen we optraden in de tuinen. Dat is ook best wel een magische plek natuurlijk. En als je gewoon hele goede muziek hebt, hele nieuwe ervaringen kan bieden, dan kan het best wel magisch worden op zo'n plek. En dat heb ik wel eens gehoord. En dat is super dope. [Er klinkt gelach].

Roos: Ja, en hoe dat ook weer met de geschiedenis is verbonden, want eigenlijk is de hele Muiderkring een mythe, en een mythe heeft iets magisch, en hoe dit dan weer op andere manier magisch is.

Soumaya: Je maakt hele mooie referenties!

Roos: Is die cirkel toch weer rond [lachend]!

Soumaya: Ja, inderdaad. Een beetje sprookjesachtig, magisch. Ja, je hebt gelijk.

Roos: Ja, gaat die traditie zo eigenlijk ook wel weer door.

Soumaya: Ja, heel anders maar toch weer precies hetzelfde.

Roos: Ja! En wie hoop jij ooit op het Hooftpodium te zien?

Soumaya: Oeh... what a question. Het klinkt misschien heel stom, maar mijn vrienden [lachend].

Roos: Optreden daar?

Soumaya: Ja, ja. Ik heb heel veel vrienden die ook schrijven of muziek maken, en het lijkt mij heel vet om hen daar ook wel een keer te zien shinen.

Roos: Dat past ook weer helemaal bij Hooft! Want die nodigde zijn vrienden hier ook uit.

Soumaya: Nou, zie je! Het moet zo zijn.

Roos: Dankjewel.

Soumaya: Alsjeblieft. Dank jullie.

[Het geluid van de soundscapes begint]

Voice over Roos: Dit was Muiderslot tussen je oren. Een podcast van Rijksmuseum Muiderslot. Geproduceerd door Goeie Ouwe Koeien en mede mogelijk gemaakt door Fonds voor Cultuurparticipatie. De soundscapes zijn gemaakt door Thomas Hoonhout. Hij verzorgt ook de montage.

[Achtergrondmuziek begint]

Je luisterde naar een aflevering uit de reeks Podium. We maken ook een reeks over Kasteel & Collectie, een reeks over Water en eentje over de Kasteeltuinen. Alle afleveringen zijn vanaf najaar 2021 te beluisteren via je favoriete podcast app. Leuk dat je luisterde en tot de volgende!

[Achtergrondmuziek vervaagt].